

آن را از معنا برتر دانسته‌اند.»

هم‌اکنون، بند اول صفحه ۲۵ پایان نامه‌ی «جستاری در واژگان و ساختار...» مقاله «زبان شعر و کلمه» نوشته‌ی مصطفی‌علی‌پور را می‌آوریم و قضاوت را به خوانندگان محترم واگذار می‌کنیم:

«شعر نوعی اجرا به وسیله‌ی کلمات است» این را «رابت فراست» گفته است. جمله‌ی فراست را می‌توان چنین تعبیر کرد: کلمه ماده‌المواد شعر است. نقش کلمه در شعر، مثل نقشی است که رنگ در نقاشی، نت در موسیقی و سنگ در پیکر تراشی دارد. شعر هم از همنشینی منظم و مرتب واژه‌ها (در شرایطی کاملاً متفاوت با نثر) و توافق موسیقایی، آوایی و معنایی آنها با یکدیگر آفریده می‌شود. همچنان که از اختلاط و همسایگی رنگها با هم تابلویی در وجود می‌آید. اهمیت کلمه و لفظ در شعر تا آن حد است، که حتی بسیاری از منتقدان آن را بر معنا برتر دانسته‌اند. این اعتبار و اهمیت نه تنها ناشی از قدرت القای مفهوم و معنای آن بلکه از هارمونی و آهنگی است، که در درون کلمه است. اگر از این نظرگاه به شعر نگریسته شود، بسادگی می‌توان با «روایبی» هم‌آوا شد که «تمام شعر، کلمه است.»

برای پیشگیری از اطاله‌ی کلام بیش از این به مقایسه‌ی جز به جزء و ریز مطالب نمی‌پردازیم و خود خوانندگان فهیم را به مقایسه‌ی صفحه ۷۵ بند ۳ و ۴ و ۵ کتاب نظریه‌های نقد ادبی معاصر با صفحه ۳۰ سطر ۴ و ۳ / ص ۳۱ سطر ۷ / صفحه‌ی ۱۵، ۱۰ و ۱۱ پایان‌نامه‌ی «جستاری در واژگان و ساختار...» دعوت می‌کنیم.

بند ۲ و ۳ و ۴ ص ۲۷ کتاب نظریه‌های نقد... با ص ۲۶ سطرهای ۱۳ و ۱۴ و ۱۷ مقایسه شود.

ج - در پاورقی‌ها، در چند مورد معرفی شخصیت‌ها نیز آقای علوی‌مقدم به خود زحمت مراجعه به مآخذ و مراجع لازم مثل فرهنگ ویستر و فرهنگ مصاحب و...

را نداده‌اند، و به همان معرفی مختصر علی‌پور در پایان‌نامه «جستاری در واژگان و...» رضایت داده‌اند، حال آن که آنچه علی‌پور در معرفی برخی شاعران و نویسندگان مثل آرتور شوپنهاور، مالارمه، اودن و... آورده است، فشرده‌ای است از صفحه یا صفحاتی که مطابق سلیقه و ذوق خود تنظیم کرده است. در همین مورد پاورقی صفحات ۶۶ (اودن)، ۷۴ (شوپنهاور)، ۷۷ (مالارمه) کتاب نظریه‌های نقد ادبی معاصر به ترتیب با پاورقی صفحات ۱۳ (اودن)، ۲۶ (شوپنهاور) ۲۶ (مالارمه) پایان‌نامه‌ی «جستاری در واژگان و ساختار زبان شعر امروز» مقایسه شود.

در پایان، ضمن آرزوی موفقیت برای آقای مهیار علوی‌مقدم، یادآور می‌شوم آنچه را اتفاق افتاده است از دو جهت قابل تأمل می‌دانیم. نخست این که ایشان، فرزند استاد فرزانه، آقای دکتر محمد علوی‌مقدم هستند که همواره فروتنی و تقوای علمی ایشان زبانزد پژوهشگران و دانشجویان بوده است. استادی که خود بارها از برخورد نادرست برخی با آثار ایشان، شکوه و گلایه کرده‌اند. جا داشت آقای مهیار علوی‌مقدم نیز در ذکر منابع و مآخذ، از خود دقت و جدیت بیشتری به عمل می‌آوردند.

دیگر این که ناشری متولی نشر کتاب نظریه‌های نقد ادبی معاصر است (نشر سمت) که باید به دلیل قرار داشتن در جایگاه بزرگترین و معتبرترین نشر آثار دانشگاهی، بیش از هر مؤسسه‌ی انتشاراتی دقت کارشناسی داشته باشد، هم‌چنان که تاکنون داشته است. امیدواریم که ناشر محترم، در چاپ بعدی این اثر، با بررسی همه‌سویه و تجدید نظر کامل، نسبت به ذکر دقیق منابع و مآخذ لازم بویژه پایان‌نامه‌ی جستاری در واژگان و ساختار زبان شعر امروز، یا کتاب ساختار زبان شعر امروز نوشته‌ی مصطفی‌علی‌پور، اقدام لازم به عمل آورند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات
پرتال جامع علوم انسانی

اگزستانسیالیسم واخلاق

کتاب اگزستانسیالیسم و اخلاق نوشته‌ی ماری واراناک با ترجمه‌ی مسعود علیا به همت نشر ققنوس به زودی منتشر می‌شود.

موضوع این کتاب، که از مجموعه انگلیسی «بررسی‌های جدید در علم اخلاق» انتخاب شده است، اخلاق اگزستانسیالیستی است. نویسنده کوشیده است با بررسی آراء و افکار کی‌یر کگور، هایدگر، و سارتر - سه فیلسوف بزرگی که هر یک، کمابیش با اگزستانسیالیسم نسبتی دارند - مؤلفه‌ها و مضامین اخلاقی این مکتب فلسفی را نشان دهد. او بر این باور است که فیلسوفان اگزستانسیالیسم، نظام اخلاقی منسجمی ندارند و اساساً از دل فلسفه‌های اگزستانسیالیستی، نمی‌توان اخلاق‌شناسی نظام‌مند یا منظومه‌واری بیرون کشید.

نویسنده کتاب که آثار دیگری نیز در زمینه اگزستانسیالیسم و فلسفه سارتر منتشر کرده است، با چند و چون این مکتب فلسفی آشنایی داشته و به همین خاطر از صلاحیت نگارش اثری در این باب برخوردار بوده است.

به رغم آنکه مکتب فلسفی اگزستانسیالیسم در ایران کمابیش نامی آشناست، شمار آثاری که از فیلسوفان تأثیرگذار در این مکتب یا درباره فلسفه‌های اگزستانسیالیستی انتشار یافته، بسیار اندک است. از تازه‌ترین آثاری که در این زمینه منتشر شده است، می‌توان کتاب فلسفه وجودی نوشته‌ی جان مک کواری با ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی را نام برد. که در میان دیگر آثاری که در گستره اگزستانسیالیسم قرار می‌گیرند، جایگاهی ممتاز دارد.